

ORAZ
STUDENCI I DOKTORANCI
WYDZIAŁU HISTORYCZNO-SOCJOLOGICZNEGO UwB

ZAPRASZAJĄ NA OGÓLNOPOLSKĄ KONFERENCJĘ NAUKOWĄ: **OBLICZA DUŻEGO
MIASTA: INSTYTUCJE, ORGANIZACJE, PROCESY**

Instytut Socjologii i Kognitywistyki Uniwersytetu w Białymstoku

Pl. NZS 1, sala 108 a

29-30 listopada 2018 r., Białystok

HONOROWI PATRONI WYDARZENIA:

*Honorowy Patronat
Prezydenta
Miasta Białegostoku*

PROGRAM OGÓLNOPOLSKIEJ KONFERENCJI NAUKOWEJ

**OBLICZA DUŻEGO MIASTA:
INSTYTUCJE, ORGANIZACJE, PROCESY**

ORGANIZATORZY:

**INSTYTUT SOCJOLOGII I KOGNITYWISTYKI
UNIwersytetu w Białymstoku
ZAKŁAD SOCJOLOGII ORGANIZACJI I INSTYTUCJI**

**POLSKIE TOWARZYSTWO SOCJOLOGICZNE
ODDZIAŁ W BIAŁYMSTOKU**

**STUDENCI I DOKTORANCI
WYDZIAŁU HISTORYCZNO-SOCJOLOGICZNEGO UwB**

**Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem JM Rektora UwB, prof. dra hab.
Roberta W. Ciborowskiego oraz Prezydenta Miasta Białegostoku – Tadeusza
Truskolaskiego**

*Honorowy Patronat
Prezydenta
Miasta Białegostoku*

29-30 listopada 2018 r., Białystok

KOMITET ORGANIZACYJNY KONFERENCJI:

dr hab. Barbara Cieślińska, prof. UwB – Instytut Socjologii i Kognitywistyki
Uniwersytetu w Białymstoku, Zakład Socjologii Organizacji i Instytucji

dr Maciej Krzywosz – Polskie Towarzystwo Socjologiczne, Oddział w Białymstoku

dr Iwona Kulesza-Woroniecka – środowisko doktorantów Wydziału Historyczno-
-Socjologicznego UwB

Tomasz Gęšina – środowisko studentów Wydziału Historyczno-Socjologicznego UwB

CZWARTEK (29.11.2018)

Miejsce obrad: Białystok, Instytut Socjologii i Kognitywistyki UwB, pl. NZS 1, sala 108 a

10:30-11:00 – Rejestracja uczestników

OTWARCIE KONFERENCJI – 11:00-11:20

Wystąpienia okolicznościowe i powitanie gości przez: Dyrektora *BiK dr hab. Jana Poleszczuka prof. UwB*

SESJA I Prowadzenie: dr hab. Adam Bobryk, 11:20-12:50

11:20-11:40 **prof. Andrzej Sadowski** (UwB), *Kształtowanie się wielokulturowego oblicza dużego miasta na przykładzie Białegostoku*

11:40-12:00 **prof. Grażyna Firlit-Fesnak** (UW), *O potrzebie zrównoważonej polityki zatrudnienia cudzoziemców i rodzimych pracowników na polskim rynku pracy: perspektywa krajowa i regionalna dyskusja*

12:00-12:20 **prof. Krzysztof Kosela** (UW), *Kim są lokalni patrioci we współczesnej Polsce i ilu ich mamy? Wyniki badania zbiorowych tożsamości mieszkańców naszego kraju*

12:20-12:50 **Dyskusja**

PRZERWA KAWOWA – 12:50-13:30

SESJA II Prowadzenie: prof. Grażyna Firlit-Fesnak, 13:30-15:20

13:30-13:50 **dr hab. Anna Janiszewska** (UŁ), *Problemy demograficzne dużych miast w Polsce – rozwój czy regres?*

13:50-14:10 **dr Andrzej Klimczuk**, *Polityka wobec starzenia się ludności w wybranych miastach Polski. Kluczowe kwestie związane z współzarządzaniem*

14:10-14:30 **dr hab. Paweł Kubicki** (UJ), *Krótkoterminowy najem mieszkań i próżnia socjologiczna. Przykład Krakowa*

14:30-14:50 **prof. Marian Cieślarczyk** (WAT), *Przygotowanie dużego miasta do zagrożeń związanych z brakiem energii elektrycznej*

14:50-15:20 **Dyskusja**

PRZERWA OBIADOWA – 15:30-16:30

SESJA III Prowadzenie: prof. Andrzej Sadowski, 16:30-18:30

16:30-16:50 **dr hab. Adam Bobryk** (UPH Siedlce), *Nazewnictwo ulic w aspekcie wielokulturowości dużego miasta. Przykład Wilna*

- 16:50-17:10 **dr Kamilla Dolińska, dr hab. Julita Makaro (UWr)**, *Wielokulturowy Wrocław. Pomiędzy kreacją, wyobrażeniem a rzeczywistością*
- 17:10-17:30 **dr Agnieszka Zembruska (DSW Wrocław)**, *Z innego punktu widzenia – doświadczenia migracyjne studentów Programu Erasmus+*
- 17:30-17:50 **dr Martyna F. Zaniewska**, *Tożsamość dużego miasta na przykładzie Białegostoku*
- 17:50-18:10 **mgr Anna Gibińska (UŚ)**, *Strefy kultury w Katowicach (komunikat z badań)*
- 18:10-18:30 **Dyskusja**

KOLACJA – 18:40

PIĄTEK (30.11.2018)

Miejsce obrad: Białystok, Instytut Socjologii i Kognitywistyki UwB, pl. NZS 1, sala 108 a

SESJA IV Prowadzenie: prof. Krzysztof Kosela, 9:00-10:50

- 9:00-9:20 **dr Cezary Kalita (UPH Siedlce)**, *Miasto. Kategoria wspólnoty czy społeczeństwa? Refleksja z perspektywy filozofii społecznej*
- 9:20-9:40 **mgr Anna Godlewska, mgr Urszula Słucka (WUS Białystok)**, *Białystok na tle miast wojewódzkich w Polsce*
- 9:40-10:00 **mgr Grzegorz Calek (UW)**, *Budżet partycypacyjny w Warszawie – pięć lat doświadczeń*
- 10:00-10:20 **Krzysztof Bobryk (UPH Siedlce)**, *Gospodarcze wyzwania dużego miasta. Patriotyzm lokalny w aspekcie placenia podatków*
- 10:20-10:40 **dr Natalia Niedźwiecka-Iwańczak (UWr)**, *W stronę żywego uczestnictwa w kulturze? MikroGRANTY ESK WROCŁAW 2016 – o założeniach i efektach programu*
- 10:40-10:50 **Dyskusja**

PRZERWA KAWOWA – 10:50-11:20

SESJA V Prowadzenie: prof. Marian Cieślarczyk, 11:20-12:40

- 11:20-11:40 **dr hab. Anna Sosnowska-Jordanovska (UW)**, *Gentryfikacja Brooklynu, a polscy imigranci w Nowym Jorku na początku XXI wieku*
- 11:40-12:00 **dr Joanna Popławska (SGH)**, *Rewitalizacja miast jako narzędzie wyrównywania dysproporcji rozwojowych*
- 12:00-12:20 **mgr Piotr Rakowicz (UwB)**, *Opuszczona aglomeracja jako pożądane przez podróżników dziedzictwo kulturowe. Przykład skażonej strefy czarnobylskiej*
- 12:20-12:40 **Dyskusja**

PRZERWA KAWOWA – 12:40-13:00

SESJA VI Prowadzenie: dr hab. Paweł Kubicki, 13:00-14:50

- 13:00-13:20 **dr Andrzej Ryczkowski** (UwB), *Czy w Białymstoku istnieje radio miejskie?*
- 13:20-13:40 **mgr Anna Pokrzywa** (APS), *E-sąsiedztwo. Analiza sąsiedzkich grup wirtualnych i ich wpływu na kształt miast*
- 13:40-14:00 **dr Ewa Dąbrowska-Prokopowska** (UwB), *Analiza treści wpisów w zamkniętej grupie „Motocykliści z Białegostoku” na Facebooku. Przestrzeń dużego miasta w perspektywie motocyklistów*
- 14:00-14:20 **lic. Kacper Krzeczewski** (UŁ), *Funkcjonowanie klubów piłkarskich Ekstraklasy i I ligi w dużych miastach i w wioskach – podobieństwa i różnice*
- 14:20-14:50 **Dyskusja**

PRZERWA OBIADOWA – 15:00-16:00

SESJA VII Prowadzenie: dr hab. Anna Sosnowska-Jordanowska, 16:10-17:30

- 16:10-16:30 **dr Michał Pierzgalski** (UŁ), **dr hab. Maciej Górecki** (UW), *Głosy nieważne w wyborach 2014 r. do rad dużych miast – analiza kontrfaktyczna*
- 16:30-16:50 **dr Sławomir Bartnicki** (UwB), *Specyfika rotacji piastunów gminnego organu wykonawczego w dużych miastach w wyborach bezpośrednich w Polsce*
- 16:50-17:00 **Tomasz Gęšina** (UwB), *Czy członkowie okręgowej komisji wyborczej liczący głosy mogą wpływać na wyniki wyborów? Analiza studium przypadku z wyborów w Białymstoku*
- 17:00-17:30 **Dyskusja**

SESJA VIII Prowadzenie: dr Maciej Krzywosz, 17:30-19:30

- 17:30-17:50 **dr Katarzyna Sztop-Rutkowska** (UwB), *Ruchy miejskie – czynnik zmiany czy efemeryda?*
- 17:50-18:05 **dr Iwona Kulesza-Woroniecka** (UwB), *Rodzina zastępcza miasta Białegostoku*
- 18:05-18:20 **dr hab. Barbara Cieślińska** (UwB), *Mieszkańcy dużych miast w świetle wybranych wyników badań CBOS*
- 18:20-18:35 **mgr Jakub Piotr Barszczewski** (UwB), *Miasta globalnego Południa jako przestrzenie rozwoju epistemologii Południa*
- 18:35-18:50 **dr hab. Mariusz Zemło** (UwB), *System wartości młodzieży szkolnej miasta Białegostoku w ostatnich dwóch dekadach*
- 18:50-19:30 **Dyskusja i zakończenie konferencji**

ABSTRAKTY WYSTĄPIEŃ

29.11. 2018 r. (czwartek)

SESJA I 11:20-12:50

Prowadzenie: dr hab. Adam Bobryk (UPH Siedlce)

11:20-11:40

prof. dr hab. Andrzej Sadowski (UwB)

Kształtowanie się wielokulturowego oblicza dużego miasta na przykładzie Białegostoku

Białystok bardzo często, szczególnie w perspektywie publicystycznej, w perspektywie zarządzania miastem, określany jest jako wielokulturowy. W praktyce tworzona jest mitologia Białegostoku jako miasta wielokulturowego. Jednocześnie w mieście dokonują się procesy, które zjawisku wielokulturowości nadają realny charakter. W referacie wskazane zostaną kierunki kształtowania się Białegostoku jako miasta wielokulturowego.

11:40-12:00

prof. dr hab. Grażyna Firlit-Fesnak (UW)

O potrzebie zrównoważonej polityki zatrudnienia cudzoziemców i rodzimych pracowników na polskim rynku pracy: perspektywa krajowa i regionalna dyskusja

Przedmiotem prezentacji jest analiza skutków napływu pracowników cudzoziemskich z perspektywy dostępu do pracy rodzimych pracowników, standardów ochrony pracy, jej wpływu na skuteczność aktywizacji zawodowej „szczególnych” na polskim rynku pracy grup ludności (populacja 50+, bezrobotna młodzież, populacja NEET, osoby z niepełnosprawnością) oraz skalę obecnych i perspektywicznych kosztów dla Polski – społecznych, ekonomicznych i politycznych – wdrożenia do praktyki politycznej modelu otwartego rynku pracy dla cudzoziemców. Ponadto, przedstawiona zostanie wstępna analiza skutków wprowadzonych od 1 stycznia 2018 roku instrumentów kontroli napływu imigrantów zarobkowych do Polski w kontekście filozofii oraz

praktyki polskiej polityki zatrudnienia w ujęciu krajowym i regionalnym (woj. Podlaskie). W zakończeniu zostaną wskazane priorytety dla lokalnej i centralnej polityki zatrudnienia dotyczące procesu przywracania równowagi pomiędzy konkurencyjnym a komplementarnym modelem zatrudniania cudzoziemców oraz regulacyjnej roli państwa w kształtowaniu rynku pracy zorientowanego na jakość warunków pracy i szerokie wykorzystanie rodzimych zasobów pracy.

12:00-12:20

prof. dr hab. Krzysztof Kosela (UW)

Kim są lokalni patrioci we współczesnej Polsce i ilu ich mamy? Wyniki badania zbiorowych tożsamości mieszkańców naszego kraju

Na podstawie wyników 6 wystandaryzowanych badań prowadzonych na ogólnokrajowych reprezentatywnych próbach od 1998 roku w czteroletnim rytmie odpowiem, jakie są socjologiczne charakterystyki ludzi, którzy deklarują: moją ważną cechą jest, że jestem mieszkańcem miasta, regionu, miejscowości, mając do wyboru czterdzieści kilka innych społecznych autoidentyfikacji.

SESJA II 13:30-15:20

Prowadzenie: prof. dr hab. Grażyna Firlit-Fesnak

13:30-13:50

dr hab. Anna Janiszewska (UŁ)

Problemy demograficzne dużych miast w Polsce – rozwój czy regres?

Obserwowane od kilkadziesiąt lat przemiany demograficzne w Polsce dotyczą wszystkich miast, w tym także tych o największej liczbie ludności – powyżej 100 tys. mieszkańców. W dużych miastach możemy odnotować zmiany zachowań demograficznych analizowane w świetle drugiego przejścia demograficznego. Zjawiska demograficzne należące do drugiego przejścia demograficznego należą do dwóch obszarów – małżeńskości i rozrodczości. Podłożem tych przemian są głębokie przemiany w sferze wartości, norm, postaw i zachowań społeczeństw postindustrialnych. Nowe zachowania demograficzne mieszkańców dużych miast

wywołują różne konsekwencje, w tym o charakterze demograficznym, takie jak depopulacja i starzenie się ludności.

Celem opracowania jest prezentacja przemian demograficznych w dużych miastach, identyfikacja kierunku tych przemian oraz zróżnicowanie skali zjawisk. Analiza prowadzona była na podstawie dostępnych danych statystycznych. Dodatkowo zaproponowano ujęcie przestrzenne problemu.

13:50-14:10

dr Andrzej Klimczuk

Polityka wobec starzenia się ludności w wybranych miastach Polski. Kluczowe kwestie związane z współzarządzaniem

Jednym z ważnych tematów związanych z polityką publiczną wobec starzenia się ludności jest świadczenie usług publicznych dla osób starszych na poziomie lokalnym. Usługi te obejmują m.in. usługi opiekuńcze, usługi opieki zdrowotnej, pomoc w zakresie zatrudnienia, centra seniora, usługi rekreacyjne, usługi kulturalne i transport publiczny.

Głównym celem wystąpienia jest przybliżenie podejść do starzenia się populacji w wybranych dużych miastach Polski. Analiza skoncentruje się na rozwiązaniach i wyzwaniach dotyczących współzarządzania politykami publicznymi dotyczącymi starzenia się ludności na poziomach mezostruktur (miasta i gminy) oraz na poziomie mikrostruktur (grup obywateli, gospodarstw domowych, dzielnic i społeczności lokalnych).

W pierwszej części prezentacji zostaną pokrótce przedstawione kluczowe założenia polityki wobec starzenia się ludności w Polsce i jej implikacje dla samorządów. Zwrócona zostanie także uwaga na podstawy teoretyczne dotyczące współzarządzania i Globalnej Sieci Miast Przyjaznych Starzeniu się koordynowanej przez Światową Organizację Zdrowia. Druga część będzie zawierać analizę głównych celów lokalnej polityki w wybranych miastach: Krakowie, Gdańsku, Wrocławiu i Poznaniu.

Podsumowanie będzie obejmować zalecenia dla podmiotów polityki publicznej oraz sugestie dotyczące dalszych kierunków badań.

14:10-14:30

dr hab. Paweł Kubicki (UJ)

Krótkoterminowy najem mieszkań i próżnia socjologiczna. Przykład Krakowa

Przedmiotem referatu będzie analiza negatywnych skutków, jakie wywołuje krótkoterminowy najem mieszkań w społeczno-kulturowej przestrzeni miasta. W największym uproszczeniu przekłada się to na atrofię więzi sąsiedzkich i przyczynia się do tworzenia próżni socjologicznej w mieście. Swoją analizę prowadzić będę na przykładzie Krakowa, miasta w którym zjawisko to występuje niezwykle intensywnie z uwagi na trzy zasadnicze czynniki: (1) Kraków jest jednym z największych centrów akademickich kraju, gdzie w ostatniej dekadzie liczba studentów oscylowała wokół 200 tys. – przy niecałych 760 tys. stałych mieszkańców, co stymulowało procesy tzw. studenfikacji. (2) Miasto jest jednym z największych światowych centów usług BPO (Business Process Outsourcing), co przekłada się na duży popyt na mieszkania na wynajem dla młodych pracowników korporacji. W 2017 roku w sektorze tym zatrudnionych było ok. 60 tys. Pracowników. (3) Stolica Małopolski jest jednym z najbardziej atrakcyjnych turystycznie miast Europy, efektem tego jest niemal 13 mln odwiedzających rocznie (dane za 2017), co stymuluje procesy tzw. turystyfikacji, między innymi przekształcania mieszkań na apartamenty turystyczne.

14:30-14:50

prof. dr hab. Marian Cieślarczyk (WAT)

Przygotowanie dużego miasta do zagrożeń związanych z brakiem energii elektrycznej

W referacie autor uzasadnia tezę o niewystarczającym przygotowaniu dużych miast do zagrożeń związanych z kilkudniowym brakiem energii elektrycznej. Ukazuje kaskadowe procesy narastania zagrożeń i ich potencjalne skutki. Formułuje wnioski dotyczące możliwości i sposobów przygotowywania się różnych podmiotów (gospodarstw domowych, szkół, uczelni, szpitali, zakładów pracy i innych instytucji) do minimalizacji skutków tych zagrożeń.

SESJA III 16:30-18:30

Prowadzenie: prof. dr hab. Andrzej Sadowski (UwB)

16:30-16:50

dr hab. Adam Bobryk (UPH Siedlce)

Nazewnictwo ulic w aspekcie wielokulturowości dużego miasta. Przykład Wilna

Wilno jest stolicą Republiki Litewskiej. To największe miasto w kraju, które zamieszkują przedstawiciele wielu narodowości. Dawna przynależność państwowa Wilna do dzisiaj budzi szereg emocji społecznych, a jednocześnie pojawiają się również tendencje do uwzględnienia zarówno przeszłości, jak też ukazania wielokulturowości. Dotyczy to zarówno nazewnictwa jak też dodatkowych wariantów pisowni nazw ulic, w językach społeczności, do których się odnoszą. Dyskurs z tym związany ukazuje nie tylko aspekt polityki narodowej, ale również specyfikę funkcjonowania dużego miasta.

16:50-17:10

dr Kamilla Dolińska, dr hab. Julita Makaro (UWr)

Wielokulturowy Wrocław. Pomiędzy kreacją, wyobrażeniem a rzeczywistością

Wielokulturowość Wrocławia przez niektórych uznawana jest za jego oczywistą, społecznie legitymizowaną „właściwość”, przez innych – za konstrukt kontrowersyjny i możliwy do podważenia. W planowanym referacie chcielibyśmy spojrzeć na wielokulturowość stolicy Dolnego Śląska z uwzględnieniem jej wewnętrznego zróżnicowania (głównie z uwagi na podmioty o niej orzekające: władze, mieszkańcy oraz badacze), jaki i dającej się zaobserwować dynamiki (od 2010 roku) – co pozwoli na dotarcie do źródeł tejże sprzeczności i jej socjologiczne rozwikłanie. Dlatego proponujemy spojrzenie na: po pierwsze – realne zróżnicowanie struktury społecznej mieszkańców Wrocławia i jej przemiany związane głównie z napływem Ukraińców zmieniających etniczny pejzaż miasta; po drugie – politykę władz municypalnych w zakresie promowania i umacniania jego wizerunku jako wielokulturowego, otwartego i tolerancyjnego „miasta spotkań”, wpisujące się w ów wizerunek inicjatywy, ale i dające się zaobserwować wydarzenia stojące z nim w sprzeczności; po trzecie – ocenę

wrocławskiej wielokulturowości i wybranych jej aspektów dokonaną przez mieszkańców Wrocławia a ujawnioną w badaniach tego fenomenu w 2011 roku oraz w dwóch edycjach Diagnozy Społecznej Wrocławia (2014 i 2017 roku).

17:10-17:30

dr Agnieszka Zembrzuska (DSW Wrocław)

Z innego punktu widzenia – doświadczenia migracyjne studentów Programu Erasmus+

Celem mojego wystąpienia jest ukazanie doświadczenia migracyjnego z punktu widzenia młodych osób, uczestników Programu Erasmus+, studiujących w Polsce. Przez kilka miesięcy (do roku) decydują się oni na życie i studiowanie w innej kulturze, z reguły nie znają języka polskiego, są oderwani od swoich środowisk rówieśniczych i rodzinnych. Niektórzy doświadczają poczucia obcości, niezrozumienia, inni zdziwienia lub fascynacji kulturą polską. Uczą się podstaw języka polskiego, stopniowo (w ramach zajęć akademickich) poznają też konteksty polskiej historii i kultury, nawiązują nowe znajomości. Jako studenci Erasmus+ tworzą niejednorodną grupę, złożoną z osób zakorzenionych w różnych europejskich (i nie tylko) kulturach. Prowadząc od lat seminarium terenowe dla tej grupy założyliśmy sobie za cel, by ich poczucie obcości z czasem malało, by kontakt z kulturą polską (rozumianą bardzo szeroko, z całym dziedzictwem historii, wieloetniczności i wielokulturowości) był dla nich twórczy i zmieniał ich myślenie o Europie i o sobie jako Europejczykach. Zajęcia prowadzone są w mieście – odwiedzamy muzea, ośrodki kultury, wykorzystujemy ścieżki edukacyjne ukazujące wieloetniczne i wielokulturowe dziedzictwo Wrocławia. Na tym tle pokazujemy też jak zmieniał się dyskurs publiczny mówienia o historii Wrocławia i Dolnego Śląska. W wystąpieniu posłużę się analizą ankiet przeprowadzonych ze studentami oraz próbkami materiałów przez nich przygotowanych.

17:30-17:50

dr Martyna F. Zaniewska

Tożsamość dużego miasta na przykładzie Białegostoku

Referat będzie próbą udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy Białystok jest traktowany przez mieszkańców jako ukształtowana i złożona całość społeczna oraz

architektoniczno–urbanistyczna, a także w jaki sposób mieszkańcy wartościują swoje miasto (czy odczuwają więź z Białymstokiem i czy identyfikują się z nim). Omówione zostanie także wartościowanie przestrzeni miasta, w tym analiza ocen dotyczących przemian urbanistycznej tkanki Białegostoku. Referat zostanie oparty o wynik zrealizowanych badań jakościowych dotyczących procesów kształtowania (się) tożsamości dużego miasta na przykładzie Białegostoku. Próba dookreślenia specyfiki stolicy województwa podlaskiego wydaje się być zadaniem niełatwym. W oparciu o analizę wypowiedzi badanych oraz dokumentów strategicznych, tożsamość Białegostoku można uznać jako „fasadową”. Analiza cech charakterystycznych miasta uwidacznia jego kontrastowość oraz życzeniowy wizerunek. „Fasadowość” tożsamości Białegostoku unaocznia się w fakcie, iż na hasło „Białystok” składają się zewnętrzne opinie i oceny, które białostoczanie internalizują jako swoje własne. Białystok i białostoczanie bywają tacy, jakimi widzą ich inni. Nie jest to więc rzeczywisty obraz miasta, utkany z osobistych, prywatnych odczuć mieszkańców, ale bardzo często wizerunek ukształtowany pod wpływem medialnych wypowiedzi, doniesień, czy stereotypów. Procesu kształtowania (się) tożsamości Białegostoku nie można uznać za skończony. Będzie on trwał, a czynnikiem, który winien mieć naczelny wpływ na przyszły kształt charakteru miasta, powinna stać się kultura.

17:50-18:10

mgr Anna Gibińska (UŚ)

Strefy kultury w Katowicach (komunikat z badań)

Katowicka Strefa Kultury to zlokalizowany na północ od katowickiego rynku obszar, którego granice wyznaczają: Aleja Korfantego, Aleja Roździeńskiego oraz ulice Olimpijska, Dobrowolskiego i Góreckiego. W przestrzeni tej znajdują się ikoniczne obiekty takie jak Hala Sportowo-Widowiskowa Spodek, Międzynarodowe Centrum Kongresowe, siedziba Narodowej Orkiestry Polskiego Radia oraz najnowsza siedziba Muzeum Śląskiego zlokalizowana na terenie dawnej kopalni. Teren ten stopniowo rewitalizowany i przywracany mieszkańcom oraz gościom Katowic jest przestrzenią nie posiadającą miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a tym samym spójnej wizji rozwoju i rozbudowy tej części miasta. Jako całość Strefa Kultury stanowi nowy element krajobrazu miejskiego i pod tym kątem jest ciekawą przestrzenią do analizy socjologicznej czy antropologicznej, ale także dziennikarskiej – cykl reporterski o Wielkiej Przemianie Filipa Springera dla Vogue Polska.

30.11. 2018 r. (piątek)

SESJA IV 9:00-10:50

Prowadzenie: prof. dr hab. Krzysztof Koseła (UW)

9:00-9:20

dr Cezary Kalita (UPH Siedlce)

Miasto. Kategoria wspólnoty czy społeczeństwa? Refleksja z perspektywy filozofii społecznej

Obserwowalny rozpad wspólnoty pod koniec XIX doprowadził do powstania socjologii jako nauki, ale też w pewnym stopniu przyśpieszył rozkład samej wspólnoty na rzecz społeczeństwa. Analiza życia miejskiego stała się podstawą do konstytuowania kategorii poznawczej jaką jest społeczeństwo. W klasycznej narracji Tönniesa miasto przeciwstawione zostaje wsi (wieś „przegrała” też jako przedmiot badań socjologicznych – zanik socjologii wsi na poziomie ogólnej teorii). Czy jednak wspólnota nie wkracza do miasta, czy „śmierć” wspólnoty nie została zbyt pochopnie ogłoszona. Jeśli przeciwstawienie dwóch paradygmatów organizacji życia zbiorowego, tj. „wspólnota vs. społeczeństwo” jest poprawne, to czy miasto nie oznacza „końca polityki” i początek innego niż „władza” spoiwa zbiorowości, tj. więzi strukturalnych społeczeństwa? Czy miasto nie staje się responsywną wspólnotą (Etzioni), a jej oczekiwanie nie zapowiada nowej rewolucji (ewolucji) w przemianach społecznych?

9:20-9:40

mgr Anna Godlewska, mgr Urszula Słucka (WUS Białystok)

Białystok na tle miast wojewódzkich w Polsce

Miasta wojewódzkie to miasta, które od 1.01.1999 r. są siedzibą wojewody i (lub) sejmiku województwa i wszystkie mają status miasta na prawach powiatu. To one stanowią regionalne centra życia społecznego, gospodarczego, kulturalnego. Przyciągają lokalnych mieszkańców, jak i z innych województw, będąc atrakcyjnym miejscem do życia i pracy. Celem referatu jest przedstawienie sytuacji społeczno-gospodarczej Białegostoku na tle miast wojewódzkich Polski z wykorzystaniem wybranych miar statystycznych.

9:40-10:00

mgr Grzegorz Całek (UW)

Budżet partycypacyjny w Warszawie – pięć lat doświadczeń

Budżety obywatelskie są wciąż nowością w Polsce, choć coraz więcej miast wprowadza je u siebie – przy czym wcale nie ze względów ekonomicznych, lecz społecznych. Mechanizm ten jest bowiem skuteczną metodą angażowania mieszkańców w sprawy lokalne.

Aby budżety obywatelskie mogły się dynamicznie rozwijać, konieczne jest analizowanie i wyciąganie wniosków dla praktyki z działań podejmowanych przez samorządy różnych miast. Szczególne miejsce w tej analizie zajmuje Warszawa – oczywiście przede wszystkim ze względu na skalę przeznaczanych na ten cel środków samorządowych (ponad 64 mln zł), dużą liczbę przygotowywanych projektów (około 2500) oraz liczbę mieszkańców biorących udział w głosowaniu (blisko 90 tysięcy).

W wystąpieniu konferencyjnym zostaną zaprezentowane wyniki analiz pięciu edycji budżetu partycypacyjnego w Warszawie – z naciskiem na zmiany, jakie zaszły w tym czasie, oraz ich przyczyny. Będzie to zatem próba odpowiedzi między innymi na następujące pytania: Jak zmieniły się w tym czasie liczba i rodzaj zgłaszanych projektów? Jak zmieniła się liczba głosujących? Jak zmieniły się preferencje mieszkańców – jakie projekty najczęściej wygrywają? Jakie były przyczyny tych zmian? W jaki sposób ewoluuje pod wpływem tych zmian system budżetu partycypacyjnego w Warszawie?

10:00-10:20

Krzysztof Bobryk (UPH Siedlce)

Gospodarcze wyzwania dużego miasta. Patriotyzm lokalny w aspekcie płacenia podatków

Uwarunkowania rynku pracy wymagają coraz większej mobilności. Dlatego wielu ludzi, zwłaszcza młodych, poszukuje zatrudnienia poza miejscem swojego stałego zamieszkania. W sposób szczególny możliwości zatrudnienia wzrastają w dużych miastach. Budżety ich, tak jak i innych jednostek samorządu terytorialnego, finansowane są m.in. z podatków. By zapewnić ich wzrost podejmowane są różnorodne inicjatywy zachęcające do deklarowania podatku dochodowego zgodnie z miejscem faktycznego zamieszkania, a nie zameldowania. Deklaracje te pośrednio

ukazują postawy związane z patriotyzmem lokalnym i utożsamianiem się z określonym miejscem życia.

10:20-10:40

dr Natalia Niedźwiecka-Iwańczak (UWr)

W stronę żywego uczestnictwa w kulturze? MikroGRANTY ESK WROCLAW 2016 – o założeniach i efektach programu

Mieszkańcy Wrocławia mogli włączyć się we współtworzenie programu Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 poprzez zaproponowanie przedsięwzięć o charakterze kulturotwórczym do realizacji w ramach Programu Współorganizacji Projektów (czyli MikroGrantów ESK). W czterech edycjach Programu złożono 474 wnioski o dofinansowanie, a zrealizowano 52 projekty. W referacie zaprezentuję wyniki analizy treści dokumentów konkursowych – wniosków i sprawozdań trzech edycji programu (z pominięciem ostatniej Edycji Specjalnej – warsztatowej). Celem niniejszych rozważań jest scharakteryzowanie partycypacyjnego wymiaru przedsięwzięć planowanych oraz tych, które zostały urzeczywistnione. Spróbuję także odpowiedzieć na pytanie, jak dalece program realizował ideę „żywego uczestnictwa w kulturze”.

SESJA V 11:20-12:40

Prowadzenie: prof. dr hab. Marian Cieślarczyk (WAT)

11:20-11:40

dr hab. Anna Sosnowska-Jordanovska (UW)

Gentryfikacja Brooklynu, a polscy imigranci w Nowym Jorku na początku XXI wieku

W referacie przedstawiam interpretację postaw liderów społeczności imigranckiej z Greenpointu wobec gentryfikacji dzielnicy. Odwołując się do badań terenowych, w tym wywiadów z liderami z 2006 i 2010 roku, próbuję wyjaśnić życzliwe nastawienie imigrantów-liderów do gentryfikacji tym, że przynosi im ona – jako osobom oraz członkom grupy imigranckiej i etnicznej – awans społeczny. Dla właścicieli nieruchomości jest to oczywisty awans materialny, ale wszyscy liderzy wyrażali satysfakcję z awansu symbolicznego – w sferze prestiżu. Wbrew dominującemu w

socjologicznych badaniach nad gentryfikacją podejściu, biedniejsze i niższe w hierarchii społecznej grupy, jeśli nie przeciwstawiają się gentryfikacji, to nie tylko z powodu bezbronności wobec wielkiego kapitału inwestującego w dzielnicy. Zwracam uwagę też, że imigranci mają szczególne, związane zarówno z nowym krajem, jak i z krajem pochodzenia i społecznością etniczną, kalkulacje dotyczące statusu społecznego. Argumentuję, że elita polskiej grupy imigranckiej, która nastawiona jest na awans w społeczeństwie amerykańskim dostrzegła w gentryfikacji szansę na finansowy i symboliczny awans całej grupy etnicznej.

11:40-12:00

dr Joanna Popławska (SGH)

Rewitalizacja miast jako narzędzie wyrównywania dysproporcji rozwojowych

Celem artykułu jest wskazanie dominujących trendów w przebiegu rewitalizacji miast w Polsce w latach 2007-2017, ocena zrealizowanych przemian oraz zwrócenie uwagi zarówno na odniesione sukcesy jak i popełnione błędy. W artykule przedstawię również działania jakie podjął rząd Polski, aby zwiększyć efektywność tego procesu. Artykuł został napisany na podstawie analizy literatury przedmiotu oraz treści dokumentów urzędowych. Ważnym źródłem informacji były wywiady przeprowadzone w 2014 r. i w 2018 r. z prezydentami wybranych miast w Polsce i innymi urzędnikami miejskimi odpowiedzialnymi za rewitalizację. W artykule definiuję rewitalizację jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji. Rozumiana w taki sposób rewitalizacja jest dobrym narzędziem wyrównywania dysproporcji rozwojowych, tak w skali miasta jak i całego regionu.

Władze lokalne polskich miast prowadzą bardzo aktywne działania rewitalizacyjne: w latach 2007-2013 wydano na ten cel 2,01 mld euro, a w latach 2014-2020 zaplanowano wydatki w wysokości 5,5 mld euro. Skala wydatków i ich wzrost w aktualnej perspektywie finansowej pokazują rosnącą rolę tego procesu w planowaniu rozwoju miast.

12:00-12:20

mgr Piotr Rakowicz (UwB)

Opuszczona aglomeracja jako pożądane przez podróżników dziedzictwo kulturowe.

Przykład skażonej strefy czarnobylskiej

W niniejszym opracowaniu poświęcam uwagę „traumatycznej spuściznie” Ukrainy jaką jest miasto Prypeć oraz tereny przyległe. Po ponad ćwierćwieczu od katastrofy w czarnobylskiej elektrowni nieopodal miasta, można zauważyć stale rosnący wskaźnik odwiedzin tego miejsca. Ruchliwość na tym terenie utwierdza w przekonaniu, że na te dość niekonwencjonalne dziedzictwo kulturowe wciąż rośnie popyt. W moim referacie przybliżam walory tego miejsca, jego atrakcje, a finalnie przedstawiam również motywy osób się tam udających. Treść opracowania jest wynikiem *desk research* oraz etnografii w terenie przy okazji osobistych kontaktów z podróżnikami.

SESJA VI 13:00-14:50

Prowadzenie: dr hab. Paweł Kubicki (UJ)

13:00-13:20

dr Andrzej Ryczkowski (UwB)

Czy w Białymstoku istnieje radio miejskie?

W Białymstoku można aktualnie odbierać sygnały kilkudziesięciu stacji radiowych. Mimo że rynek radiowy w stolicy regionu wydaje się nasycony, zarówno ofertą ogólnopolskich, sieciowych, jak i lokalnych nadawców, w porównaniu z innymi metropoliami, jest ciągle ubogi i niepełny. Rozważania związane z analizą oferty programowej nadawców radiowych obecnych w mieście, będą zmierzać do odpowiedzi na pytanie, czy w Białymstoku istnieje radio miejskie, a jeśli tak – jakie ma cechy, zarówno w wymiarze lokalnym, jak i bardziej ogólnym.

13:20-13:40

mgr Anna Pokrzywa (APS)

E-sąsiedztwo. Analiza sąsiedzkich grup wirtualnych i ich wpływu na kształt miast

We współczesnej rzeczywistości, kiedy Internet stał się elementem codzienności, nie sposób mówić o mieście tylko w wymiarze *real life*. Coraz więcej zjawisk społecznych

dzieje się bowiem w wymiarze *virtual*, a oba wymiary ściśle na siebie wpływają. Użytkownik spotkany na lokalnym forum internetowym to sąsiad, którego miniemy jutro w windzie, to także klient lokalnego sklepu i końcu wyborca. Warto przyjrzeć się temu, jak wyglądają relacje sąsiedzkie w Internecie i opisać proces, który dzieje się w wirtualnej sferze każdego miasta i miasteczka.

W wystąpieniu przedstawię wyniki autorskich badań na temat e-sąsiedztwa. Stosując triangulację metod badawczych analizowałam lokalne grupy na portalu społecznościowym Facebook (grupy dzielnic i osiedli Warszawy) w sposób jakościowy i ilościowy. Kategorie sąsiedztwa *online* zestawiałam z rozważaniami socjologów o sąsiedztwie tradycyjnym. W swoim wystąpieniu posłużę się wieloma przykładami ukazującymi jak procesy zachodzące na poziomie wirtualnych grup na Facebooku mogą wpływać na mikro- i makro wymiary życia w mieście – na kwestie społeczne, biznesowe a także polityczne.

13:40-14:00

dr Ewa Dąbrowska-Prokopowska (UwB)

Analiza treści wpisów w zamkniętej grupie „Motocykliści z Białegostoku” na Facebooku. Przestrzeń dużego miasta w perspektywie motocyklistów

Celem referatu będzie przedstawienie wyników analizy treści wpisów umieszczonych przez użytkowników w zamkniętej grupie „Motocykliści z Białegostoku” na Facebooku. Przedstawione wyniki badań odnosić się będą zarówno do treści wstawianych wypowiedzi, jak i na ich formach strukturalnych. Wyniki badań będą interpretowane w odniesieniu do specyfiki badanej grupy, skupionej wokół osób będących aktywnymi motocyklistami. Analizowane będą deklarowane czynniki, które integrują użytkowników badanej grupy, specyfika stosowanego języka oraz to, w jaki sposób w badanych wpisach pojawia się zagadnienie przestrzeni miejskiej.

14:00-14:20

lic. Kacper Krzeczewski (UŁ)

Funkcjonowanie klubów piłkarskich Ekstraklasy i I ligi w dużych miastach i w wioskach – podobieństwa i różnice

Celem wystąpienia będzie omówienie znaczenia roli dużego miasta dla funkcjonowania klubu piłkarskiego. Wyjaśnię, dlaczego drużyny z dużych miast

potrafią przetrwać kryzysy lub, w razie rozwiązania zespołu, szybko się odrodzić (np.: Lechia Gdańsk, Pogoń Szczecin, GKS Katowice, Widzew Łódź czy ŁKS Łódź), w przeciwieństwie do klubów z małych miasteczek (np.: Sokół Pniewy, Amica Wronki czy Groclin Dyskobolia Grodzisk Wielkopolski) i wiosek (np. Heko Czeremno czy Bruk-Bet Termalica Nieciecza). Dokonam przeglądu drużyn występujących w polskiej Ekstraklasie w latach 1994-2018 i w sposób analityczny odniosę się do zmian, do których doszło w najwyższej klasie rozgrywkowej w Polsce na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza. W oparciu o założenia teorii *agglomeration economies* omówię korzyści płynące z funkcjonowania klubów piłkarskich w dużych miastach, wśród rozbudowanych społeczności lokalnych.

SESJA VII 16:10-17:30

Prowadzenie: dr hab. Anna Sosnowska-Jordanowska (UW)

16:10-16:30

dr Michał Pierzgałski (UŁ), dr hab. Maciej Górecki (UW)

Głosy nieważne w wyborach 2014 r. do rad dużych miast – analiza kontrfaktyczna
Nieprawidłowy *design* karty do głosowania w wyborach może wpływać na procent głosów nieważnych, a tym samym może skutkować zniekształceniem wyniku wyborów. W wyborach do rad miast na prawach powiatu w 2014 r. zastosowano kartę do głosowania w formie tzw. książeczki. Niektórzy badacze wysunęli hipotezę, że użyty w dużych miastach (grupa eksperymentalna) projekt karty do głosowania, był istotną przyczyną znacznego wzrostu odsetka głosów nieważnych w 2014 r. W referacie przedstawione zostaną wyniki *quasi*-eksperymentalnego badania wpływu na ułamek głosów nieważnych karty do głosowania w formie tzw. książeczki w wyborach 2014. *Analiza kontrfaktyczna potwierdza przypuszczenie, że wpływ tzw. książeczki był istotny. Szczegółowy opis badania znajduje się w artykule *Ballot paper format and vote spoiling at Polish local elections of 2014: A counterfactual analysis*. W analizie danych wykorzystano tzw. *metodę syntetycznej grupy kontrolnej*, zaproponowaną przez Yiqing Xu.*

16:30-16:50

dr Sławomir Bartnicki (UwB)

Specyfika rotacji piastunów gminnego organu wykonawczego w dużych miastach w wyborach bezpośrednich w Polsce

Referat, przy pomocy różnych technik analitycznych, obrazuje specyfikę wymiany na stanowiskach gminnego organu wykonawczego, w dużych ośrodkach miejskich w Polsce, podczas wyborów bezpośrednich. Komparacja w tym zakresie przebiega z użyciem często stosowanych metod analitycznych, m.in. regresji nieciągłej (Regression Discontinuity Design – RDD).

16:50-17:00

Tomasz Gęsina (UwB)

Czy członkowie okręgowej komisji wyborczej liczący głosy mogą wpływać na wyniki wyborów? Analiza studium przypadku z wyborów w Białymstoku

Wybory samorządowe 2018 były pierwszymi wyborami, w trakcie których powoływano dwie oddzielne obwodowe komisje wyborcze: jedną ds. głosowania w obwodzie i drugą ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie. W swoim wystąpieniu chciałbym opisać studium przypadku, dotyczące mego udziału w pracach obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników wyborów w Białymstoku. Na podstawie obserwacji uczestniczącej, przekażę informacje związane z funkcjonowaniem grupy celowej od momentu jej ukonstytuowania i wyboru przewodniczącego oraz jego zastępcy, aż do chwili gdy zostały przekazane i zatwierdzone protokoły głosowania. Szczególną uwagę pragnę zwrócić na wieloczynnikową presję, jakiej podlegają członkowie obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w trakcie pracy w noc (po)wyborczą i dzięki temu zaproponować odpowiedź, na pytanie zawarte w tytule referatu.

SESJA VIII 17:30-19:30

Prowadzenie: dr Maciej Krzywosz (UwB)

17:30-17:50

dr Katarzyna Sztop-Rutkowska (UwB)

Ruchy miejskie – czynnik zmiany czy efemeryda?

Wystąpienie dotyczy fenomenu ruchów miejskich w polskich dużych miastach. Od kilku lat to zjawisko społeczne jest szeroko omawiane zarówno w naukach społecznych, jak i na łamach tekstów publicystycznych. Pojęcie ruchów miejskich pojawia się również w publicznym dyskursie wśród miejskich aktywistów czy organizacji pozarządowych, a nawet polityków. W referacie odwołam się przede wszystkim do Kongresu Ruchów Miejskich i 15 Tez Miejskich, które stały się punktem odniesienia w dyskusjach na temat nowej polityki miejskiej. Zwrócę również uwagę na konsekwencje zaangażowania się ruchów miejskich w wybory samorządowe w 2018 roku.

17:50-18:05

dr Iwona Kulesza-Woroniecka (UwB)

Rodzina zastępcza miasta Białegostoku w ujęciu statystycznym

Przedmiotem wystąpienia jest próba przedstawienia w oparciu o dane zastane zmian zachodzących w systemie opieki nad dziećmi opuszczonymi o sierocymi. Po drugiej wojnie światowej dominował system instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zmiany następowały powoli i długo jeszcze uważano że placówki lepiej spełniają funkcje opiekuńcze aniżeli rodziny zastępcze. Dopiero przemiany zachodzące w początkach XXI wieku spowodowały, że powszechnie uznano rodziny zastępcze za najlepszy sposób opieki nad dzieckiem opuszczonym i osieroconym. Referat jest próbą przyjrzenia się bliżej tendencjom jakie w tej dziedzinie występowały na obszarze miasta Białegostoku.

18:05-18:20

dr hab. Barbara Cieślińska (UwB)

Mieszkańcy dużych miast w świetle wybranych wyników badań CBOS

W klasyfikacji CBOS duże miasta stanowią dwie z pięciu wyróżnionych kategorii dotyczących miejsca zamieszkania. Jedną z tych kategorii obejmuje respondentów

mieszkających w miastach od 100 tys. do 499 999 mieszkańców. Druga, respondentów mieszkających w miastach liczących powyżej 500 tys. mieszkańców. W tabelach aneksu dołączanych do „Komunikatów z badań CBOS” znajdują się wyniki pokazujące rozkład odpowiedzi na zadane pytania z uwzględnieniem miejsca zamieszkania respondenta. W swoim referacie skupię się na analizie odpowiedzi mieszkańców z dużych miast z lat 2017-2018 na temat wybranych zagadnień, takich jak migracje międzynarodowe, sytuacja ekonomiczna, patriotyzm oraz zadowolenie z życia i religijność.

18:20-18:35

mgr Jakub Piotr Barszczewski (UwB)

Miasta globalnego Południa jako przestrzeń rozwoju epistemologii Południa

W ostatnich latach globalne Południe stało się miejscem radykalnych przemian społecznych. Główną przestrzenią tych przemian były właśnie miasta, które stanowiły obszar konfrontacji różnorodnych grup społecznych. Szczególne znaczenie ma w tym kontekście aktywność ludności wykluczonej społecznie. Miasta globalnego Południa były obszarem rozwoju nowatorskich procesów społecznych, które wynikały z samoorganizacji ludności zmarginalizowanej. Specyfika tych działań polegała na tym, że opierały się one na tzw. epistemologiach Południa – charakterystycznych dla społeczeństw postkolonialnych praktykach społecznych, uwzględniających znaczenie lokalnych wiedz i tradycji dla organizacji życia społecznego. Celem wystąpienia jest ukazanie, w jaki sposób miasta globalnego Południa stały się centrum dynamicznego rozwoju procesów społecznych opartych na epistemologiach Południa.

18:35-18:50

dr hab. Mariusz Zemło (UwB)

System wartości młodzieży szkolnej miasta Białegostoku w ostatnich dwóch dekadach

W referacie autor podejmuje próbę ukazania systemu wartości jaki reprezentuje młodzież szkolna (gimnazjalna i licealna) miasta Białegostoku. Wystąpienie jest próbą ukazania w jakim stopniu prezentowany przez młodzież system wartości jest stały i stabilny i jakie zmiany zaszły w nim na przestrzeni ostatnich dwudziestu lat.

